

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
ฉบับที่ 3
เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพ

สารบัญ	ย่อหน้าที่
เป้าหมายและขอบเขต	1-4
บทนำ	5-11
วันถือปฏิบัติ	12
ทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	13-18
การศึกษาทั่วไป	19-24

เป้าหมายและขอบเขต

1. มาตรฐานฉบับนี้อธิบายส่วนผสมของทักษะที่บุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี จำเป็นต้องมีเพื่อให้ได้คุณสมบัติเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ส่วนหนึ่งของเป้าหมายของมาตรฐานฉบับนี้ คือ การชี้ให้เห็นว่าการศึกษาโดยทั่วไปที่มาจากหลากหลายรูปแบบนั้น สามารถส่งผลต่อทักษะเหล่านี้อย่างไร
2. จุดมุ่งหมายของมาตรฐานฉบับนี้คือการทำให้มั่นใจได้ว่าบุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีเป็นสมาชิกขององค์กรสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติต้องมีส่วนผสมของทักษะด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม (ทักษะทางปัญญา ทางวิชาการเชิงปฏิบัติ ทางคุณลักษณะเฉพาะตน ทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และทางองค์กร) ในการทำหน้าที่ฐานะเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีสามารถประกอบอาชีพของตนได้ในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพที่มีความสามารถซึ่งปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนได้
3. ทักษะของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ
  - 1) ทักษะทางปัญญา
  - 2) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน
  - 3) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล
  - 4) ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร
  - 5) ทักษะทางองค์กรและการจัดการธุรกิจ
4. มาตรฐานฉบับนี้ยังได้กล่าวถึงการศึกษาเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจแต่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะต่างๆ ข้างต้น และอาจสร้างส่วนหนึ่งของการศึกษาทั่วไปได้ มาตรฐานฉบับนี้ไม่ครอบคลุมเรื่องการศึกษาสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ ข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริง หรือการวัดผลขีดความสามารถและสมรรถนะทางวิชาชีพ (อ้างอิงมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 2 เรื่อง เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 4 เรื่อง ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และทัศนคติทางวิชาชีพ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 5 เรื่อง ข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริงสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 6 เรื่อง การวัดผลขีดความสามารถและสมรรถนะทางวิชาชีพ)

บทนำ

5. ทักษะเป็นส่วนหนึ่งของขีดความสามารถที่ต้องมีในผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีเพื่อแสดงถึงสมรรถนะของตน ขีดความสามารถเหล่านี้ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ขีดความสามารถเหล่านี้เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงศักยภาพที่สามารถนำไปใช้ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันได้ สิ่งสำคัญคือทำให้แน่ใจได้ว่าโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีได้รวมการพัฒนาของความรู้ ทักษะ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ
6. ความคาดหวังที่มากขึ้นจากผู้ว่าจ้าง ลูกค้า และสาธารณชน ที่มีต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในการทำงานและสังคม เป็นการเพิ่มความสำคัญของทักษะทางวิชาชีพ
7. ทักษะที่หลากหลายสามารถจัดประเภทและอธิบายได้หลายลักษณะ ทั้งนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะที่ปรากฏในย่อหน้าที่ 16-21
8. ทักษะที่เหมาะสมช่วยผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีให้ใช้ความรู้จากการศึกษาทั่วไปได้อย่างประสบความสำเร็จ การพัฒนาทักษะเหล่านี้ไม่อาจสำเร็จได้ด้วยโปรแกรมใด ๆ เพียงโปรแกรมเดียว แต่จะสำเร็จได้โดยรวมทั้งจากโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีควบคู่ไปกับประสบการณ์การทำงานจริงและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่วนใหญ่แล้วทักษะทางวิชาชีพจะได้ผลสูงสุดเมื่อใช้อย่างมีจรรยาบรรณ (ดูมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 4 เรื่อง *ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ*) บางทักษะแ่งเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาแล้วจึงต้องเน้นชัดให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายได้พัฒนาทักษะนั้นได้อย่างไร
9. ทักษะที่เกี่ยวข้องสามารถทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีได้เปรียบกว่าคนอื่นในโลกการทำงานและเป็นประโยชน์ตลอดเวลาที่ผู้ประกอบการวิชาชีพ ไม่ใช่ว่าการพัฒนาทักษะทั้งหมดจะเกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาของการเตรียมตัวเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพ บางทักษะอาจเน้นในการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
10. พื้นฐานที่ดีของการศึกษาทั่วไปแม้ว่าไม่ได้เป็นคำตอบของตัวเองแต่เป็นวิธีหนึ่งของการช่วยบุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีให้เป็นบุคคลที่จิตใจมองภาพกว้าง คิดและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถที่จะสอบถาม แสดงออกทางความคิดเชิงเหตุและผล วิเคราะห์และแก้ไขภาวะวิกฤตได้ พื้นฐานเหล่านี้จะส่งเสริมให้บุคคลที่พร้อม

จะเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีตัดสินใจได้ในบริบทของสังคมโดยใช้ดุลยพินิจได้เป็นอย่างดี และเกิดสมรรถนะทางวิชาชีพและโต้ตอบกับกลุ่มของคนที่มีความหลากหลายได้ รวมทั้งคิดแบบโลกาภิวัตน์และเริ่มกระบวนการเติบโตทางวิชาชีพ การได้มาซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญมากกว่าแค่การเรียนรู้

11. คำนิยามศัพท์และคำอธิบายคำศัพท์ที่สำคัญที่ใช้ในมาตรฐานนั้น เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน *แม่บทการศึกษาระหว่างประเทศ*

วันถือปฏิบัติ

12. ให้ถือปฏิบัติมาตรฐานฉบับนี้ตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป

ทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

13. บุคคลที่ต้องการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประกอบไปด้วยทุกทักษะ ดังนี้
  - (ก) ทักษะทางปัญญา
  - (ข) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน
  - (ค) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล
  - (ง) ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และ
  - (จ) ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ
14. ทักษะทางปัญญาจัดเป็น 6 ระดับ เมื่อเรียงตามความสำคัญจากน้อยไปมาก คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ (รวมความรู้จากหลายด้าน พยากรณ์ และได้มาซึ่งข้อสรุป) และ การประเมิน สิ่งสำคัญ คือ บุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องบรรลุระดับสูงสุดของทักษะเหล่านี้ ณ ช่วงเวลาที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ทักษะทางปัญญาทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีสามารถแก้ไขปัญหา ตัดสินใจ และใช้ดุลยพินิจที่ดีแก้ไขสถานการณ์ที่ซับซ้อนขององค์กรได้ ทักษะเหล่านี้มักได้มาจากการศึกษาทั่วไปในภาพกว้าง ทักษะทางปัญญาที่จำเป็นต้องประกอบด้วยทุกเรื่อง ดังนี้

- (ก) ความสามารถที่จะกำหนด ได้มา จัด และเข้าใจ สารสนเทศจากคน สิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- (ข) ซีดความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผลและวิเคราะห์ และ
- (ค) ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน
15. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานประกอบด้วยทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งรวมถึง
- (ก) ความชำนาญทางตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติ) และความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- (ข) การวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง
- (ค) การวัด
- (ง) การรายงาน และ
- (จ) ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ
16. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล คือ ทักษะคิดและพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี การพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยการเรียนรู้และการปรับคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ซึ่งรวมถึง
- (ก) การจัดการตนเอง
- (ข) ความคิดริเริ่ม อิทธิพล และการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- (ค) ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัด และจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา
- (ง) ความสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง
- (จ) พิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ให้เข้ากับการตัดสินใจ
- (ฉ) ความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
17. ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทำงานร่วมกับคนอื่นในองค์กรได้ดี รับและส่งผ่านสารสนเทศได้ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ ส่วนประกอบของทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารประกอบด้วย
- (ก) การทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาคความขัดแย้ง
- (ข) การทำงานเป็นทีม
- (ค) การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่วัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน
- (ง) การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ
- (จ) การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- (ฉ) การนำเสนอ การพูดคุย การรายงาน และการปกป้องมุมมองของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเขียนและพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
  - (ช) ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน
18. ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจมีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ซึ่งจะมีการเรียกร้องให้เป็นแสดงบทบาทเชิงรุกในการจัดการองค์กรในแต่ละวัน ในขณะที่ก่อนหน้านี้ บทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจถูกจำกัดอยู่เพียงแค่การเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานอื่นนำไปใช้ แต่ในปัจจุบันที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีได้เข้าไปมีบทบาทกับหลายทีมงานมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีซึ่งต้องเข้าไปในทุกองค์ประกอบขององค์กรจะต้องมีความรู้ด้านธุรกิจมากขึ้นและตระหนักในเรื่องการเมือง และมีมุมมองแบบรอบโลก
- ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ รวมถึง
- (ก) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการโครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากร และการตัดสินใจ
  - (ข) ความสามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งาน ที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากร
  - (ค) การมีภาวะผู้นำ
  - (ง) การพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ

การศึกษาทั่วไป

19. โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพทั้งหมดต้องได้รวมบางส่วนของการศึกษาทั่วไปด้วย
20. การศึกษาทั่วไปช่วยให้บุคคลได้มาซึ่งทักษะที่จำเป็นได้ (ดูมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 1 เรื่อง ข้อกำหนดเพื่อเข้าเป็นโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี) ข้อกำหนดของการศึกษาทั่วไปมีความแตกต่างกันไปในแต่ละโปรแกรม และในแต่ละประเทศ การศึกษาโดยทั่วไปเน้นการพัฒนาในสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับวิชาชีพ ทั้งทักษะทางปัญญา ทักษะเฉพาะตัวบุคคล ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ
21. การศึกษาทั่วไปสามารถกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในอนาคต และเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาความเป็นวิชาชีพและการศึกษาทางบัญชีได้ และประกอบด้วย

- 1) ความเข้าใจในกระแสความคิดและเหตุการณ์ในอดีต วัฒนธรรมที่แตกต่างในโลกปัจจุบัน และมุมมองกระแสโลก
  - 2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์
  - 3) ความเข้าใจในความหลากหลายของความคิด เรื่องราว และความแตกต่างของเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม
  - 4) ประสบการณ์ในการถามและประเมินผลจากตัวเลข
  - 5) ความสามารถในการตั้งคำถาม แสดงออกได้ซึ่งการคิดอย่างมีเหตุผล และเข้าใจการคิดเชิงวิฤต
  - 6) การเข้าถึงศิลปะ วรรณกรรม และวิทยาศาสตร์
  - 7) การรับรู้ถึงค่านิยมเฉพาะตัวบุคคลและค่านิยมทางสังคม และของกระบวนการถามและแก้ปัญหา
  - 8) ประสบการณ์การใช้ดุลยพินิจอย่างมีค่านิยม
22. การศึกษาทั่วไปอาจเกิดขึ้นจากวิธีและสภาพที่แตกต่างกันไป การศึกษาทั่วไปอาจเกิดขึ้นในชั้นใดก็ได้ของโปรแกรมการศึกษาที่ได้คุณวุฒิและต้องผสมผสานกันในโปรแกรมทางวิชาชีพ บัญชี ซึ่งรวมถึงวิชาการบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้อง ความรู้ด้านองค์การและการจัดการธุรกิจ และความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ดูมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ ฉบับที่ 2 เรื่อง เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี) การศึกษาทั่วไปนี้สามารถจะรวมเข้าไปในโปรแกรมการศึกษาที่ได้คุณวุฒิทางการบัญชีได้ โดยมีข้อกำหนดของการได้มาซึ่งทักษะที่สำคัญรวมอยู่ในโปรแกรม
23. บุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจเรียนคุณวุฒิที่ใช้ทางการบัญชีและได้มาซึ่งความรู้ที่จำเป็นของหัวข้อศึกษาทางวิชาชีพบัญชีผ่านการศึกษาเพื่อรับการทดสอบที่จัดโดยองค์กรวิชาชีพ บุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจพัฒนาทักษะต่างๆ จากสถานที่ทำงานรวมเข้ากับการเรียนหรือการทดสอบซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะต้องได้ความรู้และทักษะทั่วไป และพัฒนาสมรรถนะและขีดความสามารถซึ่งรวมไปถึงความรู้ทางวิชาการเชิงปฏิบัติที่เป็นพื้นฐานจำเป็นเพื่อให้ได้คุณสมบัติเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
24. การได้มาซึ่งทักษะต่างๆ เหล่านี้อาจแตกต่างกันไปตามข้อกำหนดของแต่ละองค์กรสมาชิก สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ การปรับใช้มาตรฐานฉบับนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมที่แวดล้อมองค์กรสมาชิก และโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาที่มีอยู่ ดังนั้น ส่วนหนึ่งของการศึกษาทั่วไปอาจเกิดขึ้นในช่วงระหว่างหลังชั้นมัธยมศึกษาแต่ก่อนชั้นอุดมศึกษาได้